

"Kleiner, Beter, Leuker" – Verplaatste jeugdhulp naar het dr. Aletta Jacobs College in Midden-Groningen

Versie 0.3 (we bouwen onderweg samen verder aan het plan en de uitwerking)

Een nauwe samenwerking

Deze pilot wordt uitgevoerd door Coöperatie Dichtbij (penvoerder en indiener), Barkema en de Haan, CM Zorg, Community Support, Cosis, Horizon Begeleiding, KOEN, Lentis/Jonx (hierna: Jonx), Leger des Heils, Molendrift, Team050 en VNN. Dit doen we samen met het dr. Aletta Jacobs College, Kwartier Zorg & Welzijn en de gemeente Midden-Groningen.

Reflectie

Vanuit het perspectief van de zorgaanbieder sluiten wij ons aan bij de ambities uit de *Notitie strategie pilots aanvullende hulp jeugd en gezin* en de visie *Naar integrale ondersteuning van jongeren in Midden-Groningen*. Dit koersdocument is mede geschreven door de gemeente, Kwartier Zorg & Welzijn en het Aletta Jacobs College en schetst een gezamenlijke aanpak voor jongeren passend bij de ambitie van de gemeente: alle jongeren groeien veerkrachtig en kansrijk op.

In de beweging van Passend Onderwijs naar Inclusief Onderwijs heeft de school de verantwoordelijkheid om bij te dragen aan een zo passend mogelijke onderwijsomgeving, en de ontwikkeling van het kind te ondersteunen. Die verantwoordelijkheid beperkt zich echter tot de mate waarin de ontwikkeling van de jongere binnen de schoolcontext beïnvloedbaar is. Psychische problematiek, opvoed- en gezinsproblemen en onderliggende gedragsproblemen liggen vaak (deels) buiten de directe invloedssfeer van het onderwijs. Dit betekent niet dat de school hierin geen rol heeft. Integendeel: de school kan een belangrijke bijdrage leveren aan de oplossing, maar veelal als onderdeel van een breder plan. Een plan waarin onderwijs en de specialistische jeugd- en gezinshulp ieder vanuit hun expertise bijdragen aan de doelen die gezamenlijk en met ouders en de jeugdige zijn vastgesteld.

Het is daarom van groot belang dat ouders, school, gemeente, welzijnsinstelling en jeugdhulpaanbieders naadloos samenwerken, vanuit een goede en gedeelde analyse en met duidelijke afspraken over ieders rol en verantwoordelijkheid. Wanneer problemen zich met name binnen de schoolcontext manifesteren, is het bijvoorbeeld essentieel dat ondersteuning en behandeling in – of in nauwe samenwerking met – de school plaatsvinden. Immers alleen in de situaties waar problemen zich voordoen kan effectief geoefend worden met gedrag en vaardigheden, en kan duurzame verandering worden gerealiseerd.

De jeugdhulp is in de afgelopen jaren zo georganiseerd dat een goede samenwerking niet vanzelfsprekend is. Daarnaast ontstaan door lange wachttijden grotere problemen die meer hulpverleningscapaciteit vereisen, wat de wachttijden verder vergroot. Doordat vaak niet direct het goede wordt ingezet, zijn de jeugdhulp en het (speciaal) onderwijs overbelast, zijn er steeds meer thuiszitters en worden steeds vaker alternatieve vormen van onderwijs of dagbesteding ingezet. De hiermee toenemende financiële druk zet specialistische hulpverleners nog meer vast in hun poli's (want dat bespaart reistijd en kosten). Echter, in die poli's kan niet goed geoefend worden met het probleemgedrag dat zich juist op school voordoet. Dit maakt de hulp minder effectief en doet de capaciteitsvraag en kosten verder toenemen.

Het kan aantoonbaar beter!

De praktijk laat zien dat het effectiever organiseren van jeugdhulp wél degelijk mogelijk is. Ervaring leert dat een beperkte maar structurele aanwezigheid van gedragswetenschappers uit de specialistische jeugdhulp leidt tot een aanzienlijk efficiëntere inzet van jeugdhulp: met minder benodigde capaciteit, zonder reistijd of verlies van schooltijd, en bijna geen schooluitval meer!

Onze aanpak

Onze aanpak binnen de pilot is driedig:

1. We nemen elk ervaren probleem door jeugdigen, ouders en school serieus en houden relatief eenvoudige problemen klein. We zijn er vroeg bij, normaliseren samen met ouders en jeugdigen waar dat kan en sluiten aan bij de aanwezige zorgstructuur op de school.
2. We doen het vaker in één keer goed, door direct multidisciplinair samen te werken als dat nodig is, waarbij we leren van elkaars expertise.
3. We doen het samen. Aanbieders, het dr. Aletta Jacobs College, Kwartier Zorg & Welzijn en de gemeente Midden-Groningen leren het samen beter doen.

Deze doelen sluiten aan bij de regionale doelen van de transformatie van de jeugdhulp. Deze pilot zet een beweging in gang, waardoor ouders en jeugdigen hier nu al van profiteren en we samen leren hoe druk op de zwaardere zorg afneemt:

- ✓ Lichtere hulp waar het kan, zwaardere hulp waar het moet
- ✓ Sneller schakelen en minder bureaucratie
- ✓ Betere samenwerking tussen toegang, basisjeugdhulp, onderwijs, huisartsen(praktijken) en aanvullende hulp
- ✓ En daardoor doelmatiger inzet van middelen

Hoe doen we dat?

Door een breed opgeleide gedragswetenschapper vanuit de specialistische jeugdhulp in deeltijd in de school te positioneren. Hierdoor kunnen school, ouders en zorgprofessionals snel en gericht handelen, zonder wachttijd of escalatie, en altijd in aansluiting op de schoolse context.

Hoe ziet dit er in de praktijk uit?

Gedragswetenschapper is laagdrempelig aanwezig in de school

Hij/zij is zonder wachttijd beschikbaar voor leerlingen, ouders, leerkrachten en andere schoolgebonden professionals zoals schoolmaatschappelijk werkers en Kwartier Zorg & Welzijn.

Snel erbij zijn en snel schakelen

Problemen die binnen enkele gesprekken kunnen worden weggenomen, pakken zij snel en zelfstandig in de school op. Samen met de leerling worden concrete doelen opgesteld en passende interventies gekozen. In de uitvoeringsfase werkt de gedragswetenschapper actief met de leerling samen, en betreft daarbij altijd ouders en school. De ondersteuning vindt zoveel mogelijk plaats in of rondom de school, zodat het geleerde direct toepasbaar is in de dagelijkse praktijk.

Terugvalpreventie

Er zijn jongeren die eerder jeugdhulp ontvingen waarbij de problematiek ervoor kan zorgen dat zij op latere momenten weer last krijgen, of waarmee het eigenlijk altijd wat minder goed zal gaan. Zij zijn welkom bij de gedragswetenschapper, net als hun ouders en docenten.

Bij ingewikkelder problematiek wordt samen geanalyseerd

Als er meer hulp nodig is, dan stelt de gedragswetenschapper samen met docent, ouders en school een gedeelde verklarende analyse op. Dit gebeurt zonder wachttijd en met oog voor de samenhang tussen jeugdige, gezin en schoolcontext.

Warme overdracht naar passende hulp

Als aanvullende ondersteuning nodig is, zorgt de gedragswetenschapper voor een warme overdracht

naar passende voorzieningen die aansluitend kunnen starten, zoals basisjeugdhulp of specialistische jeugdhulp. Bij doorverwijzing werken de aanbieders die meedoen aan deze pilot volgens de visie van deze pilot. Dat betekent: we werken vanuit de gedeelde verklarende analyse als dat nodig is, we dragen warm over, doen geen zaken dubbel en werken zonder wachttijd. Als het passend is, dan verplaatsen deze aanbieders de hulp naar de school en wordt de hulp direct binnen de schoolcontext geboden.

Consultatiemogelijkheid

Door het netwerk van aanbieders achter de gedragswetenschappers hebben zij én de school een ruim aanbod aan professionals beschikbaar om te consulteren.

Groepsaanbod

Binnen de pilot wordt onderzocht welke vormen van groepsaanbod en eHealth passend zijn binnen de schoolsetting en voor welke hulpvragen deze effectief ingezet kunnen worden. We sluiten tijdens de pilot zoveel aan bij het bestaande groepsaanbod.

Wat levert deze pilot op voor de regio?

Het doel is om samen met alle betrokken partners continu te leren en ontwikkelen. We willen de pilots evalueren op de doelen: houden we problemen kleiner? Doen we het vaker in één keer goed? Ontlast dat het systeem? Hoe sluiten we goed aan bij dat wat er al is? De duur van de pilot is waarschijnlijk te kort om dat echt kwantitatief aantoonbaar te maken. Wel geeft de samenwerking op school inzicht in een gezamenlijke werkwijze en ontdekken we werkzame factoren. In de pilots willen we vooral uitvoeren, om het zo goed mogelijk te doen. Tussentijdse evaluaties houden we kort en met een selecte groep (in overleg met gemeente, zorgpartners en onderwijs samen te stellen). Bij de eindevaluatie betrekken we zoveel mogelijk betrokkenen uit de verschillende groepen stakeholders, waaronder ook de leerlingen en hun ouders.

We bieden (eind)resultaten aan in een vorm die borgt dat deze benut kunnen worden voor de verdere regionale ontwikkeling en toekomstige inkoop van aanvullende hulp. Hierbij zullen we antwoord geven op:

- Hoe zorg je voor kortere trajecten en minder jeugdhulp?
- Hoe sluit je jeugdhulp beter aan op onderwijs en thuissituatie?
- Wat is de meerwaarde van vroege aanwezigheid van specialistische expertise op school (ook in relatie tot thuis)?
- Hoe voorkom je versnippering, lange lijnen en dubbele indicaties?
- Wat kan groepsgericht aanbod toevoegen in de context van de school?

Onze professionals zijn deskundig op aanvullende hulp

Onze professionals zijn deskundig. De behandelaar op school is een gedragswetenschapper die ervaring heeft met het opstellen van verklarende analyses, kortdurende behandeling en Samen1Plan. De gedragswetenschapper is een aanpakker, die niet bang is om te handelen in complexe situaties. Hij/zij heeft actuele en specifieke kennis van Jeugd GGZ en/of jeugdigen met een verstandelijke beperking/ontwikkelingsachterstand, cultuursensitief werken en evidence-based interventies. Hij/zij kan oplossings- en systeemgericht werken, maakt makkelijk contact en is laagdrempelig benaderbaar voor leerlingen, docenten en ouders. Normaliseren is een belangrijk principe voor de gedragswetenschapper.

De gedragswetenschapper in de school opereert niet solistisch. We proberen duo's te maken. De duo's worden actief ondersteund vanuit alle betrokken partijen bij de inbedding in de schoolcontext, het verkrijgen van draagvlak en acceptatie en de borging van zorginhoudelijke kwaliteit door kennisnabijheid van collega's.

De gedragswetenschappers hebben toegang tot alle kennisgebieden van alle aanbieders, waaronder ook de toegang tot materialen, methodieken en ondersteuning van groepsgewijze hulpverlening.

Aansluiting bij regionaal speelveld

Deze pilot past goed binnen het bestaande speelveld en structuur: de gedragswetenschapper op school zal een deel van de zorgvragen zelf oppakken en oplossen. Voor een ander deel van de zorgvragen zal het bestaande aanbod ingezet worden. Dit lijkt op de inzet van OJG's (Ondersteuner Jeugd en Gezin). Dit is herkenbaar en maakt de connectie met huisartsenpraktijken, Kwartier Zorg en Welzijn en jeugdhulp eenvoudig. Het verwijzen vanuit verklarende analyses sluit aan bij de vlucht die deze techniek neemt in het werkveld, de eisen uit de HSJ-aanbesteding (hoog specialistische jeugdhulp) en de wensen voor de doorontwikkeling van de (basis)jeugdhulp.

Vorbereiding

We nemen de periode tot de zomervakantie om de praktische aspecten van de pilot in meer detail overeen te komen met alle betrokken partijen. In die periode sluiten de gedragswetenschappers al wel aan in de school om van nabij de behoeften te kunnen onderkennen en om alles en iedereen startklaar te krijgen. In de voorbereiding werken we vanuit vijf uitgangspunten: geen bedreiging maar een oplossing, geen belasting maar een verlichting, realistisch, direct waarde tonen en wederkerigheid.